

DIRBANČIŲ ASMENŲ, KURIEMS PRIEINAMOS PROFESINĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGOS, DALIES (PROCENTAIS) RODIKLIO APSKAIČIAVIMAS

Metodinės rekomendacijos

DIRBANČIŲ ASMENŲ, KURIEMS
PRIEINAMOS PROFESINĖS
SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGOS,
DALIES (PROCENTAIS) RODIKLIO
APSKAIČIAVIMAS

Metodinės rekomendacijos

Vilnius, 2019

Metodinės rekomendacijos parengtos vykdant Higienos instituto 2019 m. veiklos plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. V-257, 2.3.1 priemonę „Parengti dirbančių asmenų, kuriems prieinamos profesinės sveikatos priežiūros paslaugos, dalies (procentais) rodiklio apskaičiavimo metodines rekomendacijas“.

Parengė:

Lolita Pilipavičienė, Higienos instituto Profesinės sveikatos centras;
dr. Saulius Vainauskas, Higienos instituto Profesinės sveikatos centras.

Recenzavo:

dr. Paulius Vasilavičius, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninės Kauno klinikų Darbuotojų saugos ir sveikatos tarnyba;
Rita Zubkevičiūtė, Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Nelaimingų atsitikimų ir profesinių ligų skyrius.

Pritarta Higienos instituto Metodinės komisijos posėdyje 2019 m. balandžio 5 d., protokolo Nr. MTD-1.

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

Išleido Higienos institutas

Didžioji g. 22, LT-01128 Vilnius
Tel. +370 5 262 4583
Faks. +370 5 262 4663
El. p. institutas@hi.lt
www.hi.lt

Spaudai parengė UAB „Ciklonas“

Žirmūnų g. 68, LT-09124 Vilnius
Tel.: +370 5 249 1060, +370 699 40 123
Faks. +370 5 249 7480
El. p.: vilnius@ciklonas.lt, info@skaityk.lt
www.ciklonas.lt

Kalbos redaktorė Angelė Pletkuvienė
Dizaineris Simonas Barščiauskas
Tiražas 50 vnt.

ISBN 978-609-8122-60-2
ISSN 2424-3825

© Higienos institutas, 2019

TURINYS

SANTRUMPOS	4
SĄVOKOS	4
TEISINĖ BAZĖ	5
PAGRINDIMAS	6
PASKIRTIS	7
REIKALAVIMUS ATITINKANTI PROFESINĖS SVEIKATOS SPECIALISTŲ KVALIFIKACIJA	7
REIKALAVIMUS ATITINKANTIS PROFESINĖS SVEIKATOS SPECIALISTŲ SKAIČIUS ĮMONĖSE	9
DUOMENŲ RINKIMAS	9
RODIKLIO SKAIČIAVIMAS	13
APIBENDRINIMAS	13
LITERATŪRA	14
PRIEDAS	15

SANTRUMPOS

- DMG** – darbo medicinos gydytojas
DSS – darbuotojų sauga ir sveikata
DSST – darbuotojų saugos ir sveikatos tarnyba
PSP – profesinės sveikatos paslaugos
PSS – profesinės sveikatos specialistas
SAM – Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija
VDI – Valstybinė darbo inspekcija prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
VSP – visuomenės sveikatos plėtra

SĄVOKOS

Einamieji metai – metai, kurių rodiklis „dirbančių asmenų, kuriems prienamos profesinės sveikatos priežiūros paslaugos, dalis (procentais)“ skaičiuojamas.

Fizinis asmuo – Lietuvos Respublikos ar bet kurios Europos Sąjungos valstybės narės arba kitos Europos ekonominės erdvės valstybės pilietis, kitas fizinis asmuo, besinaudojantis Europos Sąjungos teisės aktuose jam suteiktomis judėjimo valstybėse narėse teisėmis.

Juridinis asmuo – Lietuvos Respublikoje ar kitoje Europos ekonominės erdvės valstybėje narėje įsteigtas juridinis asmuo ar kita organizacija arba jos filialas.

Profesinė sveikata – darbuotojų sveikata, kurią saugant ir stiprinant vykdoma darbo aplinkos kenksmingų veiksnių, lemiančių sveikatos pakenkimus, prevencija, darbuotojų sveikatos priežiūra, darbo aplinka pritaikoma darbuotojų fiziologinėms ir psichologinėms galimybėms ir įgyvendinamos sveikatos stiprinimo priemonės.

Profesinės sveikatos paslaugos – profesinės sveikatos specialisto teikiamos paslaugos.

Profesinės sveikatos priežiūra – sveikatos priežiūros veikla, į kurią įeina saugios ir sveikos darbo aplinkos, užtikrinančios optimalią su darbu susijusią darbuotojų fizinę ir psichikos sveikatą, kūrimas, darbo pritaikymas darbuotojų

gebėjimams, atsižvelgiant į jų fizinės ir psichikos sveikatos būklę, profesinių sveikatos pakenkimų prevencija, nustatymas, registravimas, ekspertizė, gydymas, slauga, rehabilitacija ir sveikatos stiprinimo priemonių taikymas.

Profesinės sveikatos specialistas – sveikatos priežiūros specialistas, atitinkantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatytus kvalifikacinius reikalavimus.

Rodiklis „dirbančių asmenų, kuriems prieinamos profesinės sveikatos priežiūros paslaugos, dalis (procentais)“ – procentinė dalis darbuotojų, dirbančių teisės aktų dėl PSS įdarbinimo reikalavimus vykdančiose įmonėse. Rodiklis skaičiuojamas tik tose įmonėse, kuriose pagal teisės aktus privalo dirbti profesinės sveikatos specialistas (-ai).

TEISINĖ BAZĖ

Metodinės rekomendacijos parengtos vadovaujantis 1 lentelėje išvardytais profesinės sveikatos priežiūrą Lietuvos Respublikoje reglamentuojančiais strateginiais dokumentais bei teisės aktais, galiojusiais rekomendacijų rengimo metu (2019 m. kovo mėn.). Rengiant metodines rekomendacijas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. kovo 8 d. įsakymu Nr. V-308 patvirtinti dviejų galiojančių teisės aktų pakeitimai:

- pakeistas 2008 m. balandžio 8 d. įsakymas Nr. V-271 „Dėl Profesinės sveikatos specialistų, galinčių dirbti įmonėse, kvalifikacinių reikalavimų aprašo patvirtinimo“ ir aprašas išdėstytas nauja redakcija;
- pripažintas netekusiu galios Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. rugpjūčio 9 d. įsakymas Nr. V-704 „Dėl Profesinės sveikatos specialistų profesinio tobulinimo kursų programos turinio reikalavimų aprašo patvirtinimo“;
- nustatyta, jog šie pakeitimai įsigalioja nuo 2019 m. lapkričio 1 d.

Metodinės rekomendacijos, atsižvelgiant į jų paskirtį (žr. žemiau), parengtos vadovaujantis nuo 2019 m. lapkričio 1 d. įsigaliosiančiais teisės aktų pakeitimais.

1 lentelė. Dokumentai, kuriais vadovautasi rengiant šias metodines rekomendacijas

Paskirtis	Dokumentai
Pagrindimas	<ul style="list-style-type: none">• 2014–2020 metų nacionalinė pažangos programa (toliau – Pažangos programa)• Nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros 2016–2023 metų plėtros programa (toliau – VSP programa)• Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas (toliau – DSS įstatymas)
Reikalavimus atitinkanti profesinės sveikatos specialistų kvalifikacija	<ul style="list-style-type: none">• Profesinės sveikatos specialistų, galinčių dirbti įmonėse, kvalifikacinių reikalavimų aprašas, 2019 m. redakcija (galioja nuo 2019 m. lapkričio 1 d.) (toliau – Aprašas)
Reikalavimus atitinkantis profesinės sveikatos specialistų skaičius įmonėse	<ul style="list-style-type: none">• Įmonių darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybų pavyzdiniai nuostatai (toliau – Nuostatai)• Įmonių darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybų pavyzdinių nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. birželio 2 d. įsakymu Nr. A1-266/V-575, taikymo metodinės rekomendacijos (toliau – VDI parengtos rekomendacijos)

PAGRINDIMAS

DSS įstatyme nurodoma, jog darbdavio pareiga yra sudaryti darbuotojams saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas visais su darbu susijusiais aspektais. Pažangos ir VSP programose keliamas tikslas – gerinti profesinės sveikatos priežiūrą Lietuvos darbo vietose. Pažangos programos 2-ojo prioriteto 2.3.1 uždavinio 2.3.1.6 įgyvendinimo kryptis numato „siekti darbo vietų saugos ir kokybės, stiprinti profesinės sveikatos priežiūrą įmonėse ir įstaigose“. VSP programoje atkreipiamas dėmesys, jog Lietuvoje neišplėtota profesinės sveikatos priežiūros infrastruktūra ir neužtikrintas profesinės sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumas visų įmonių darbuotojams.

Higienos instituto 2012 m. atliktas tyrimas atskleidė, jog Lietuvos įmonių veikla ir žmogiškieji išteklių nepakankami, siekiant įgyvendinti profesinės sveikatos tarnyboms priskirtas funkcijas, tačiau daugelis DSST funkcijų (profesinės rizikos vertinimas ir jos prevencijos kontrolė, darbdavio konsultavimas, darbuotojų sveikatos stebėjimas, sveikatos stiprinimo ir ligų prevencijos programų vykdymas) dažniau vykdomos įmonėse, įdiegusiose DSS kokybės vadybos standartus (BS OHSAS 18001:2007).

Šios metodinės rekomendacijos parengtos vykdant VSP programos 3-iojo tikslo „Užtikrinti visuomenės sveikatos priežiūros sistemos tvarumą“ 3.1 uždavinį „Didinti kokybiškų ir priimtinių visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą“. Pastarasis apibrėžia profesinės sveikatos priežiūros vertinimo kriterijų – rodiklį „dirbančių asmenų, kuriems prieinamos profesinės sveikatos priežiūros paslaugos, tai yra paslaugos, kurias teikia profesinės sveikatos priežiūros specialistai, dalis (procentais)“. VSP programoje numatyta stebėti šio rodiklio kitimo dinamiką. Šiose rekomendacijose rodiklis trumpinamas – vadinamas „dirbančių asmenų, kuriems prieinamos profesinės sveikatos priežiūros paslaugos, dalis (procentais)“. Taip pat jose vadovaujantis aukščiau minėtais dokumentais laikoma, jog profesinės sveikatos priežiūros paslaugos prieinamos tiems dirbantiems asmenims, kurių darbovietės vykdo teisės aktų reikalavimus dėl PSS kvalifikacijos ir skaičiaus.

PASKIRTIS

Metodinės rekomendacijos parengtos siekiant, jog rodiklio „dirbančių asmenų, kuriems prieinamos profesinės sveikatos priežiūros paslaugos, dalis (procentais)“ kitimo dinamika būtų stebima taikant vienodą rodiklio skaičiavimo metodiką.

Metodinės rekomendacijos skirtos valstybės institucijų specialistams, VSP programos vykdymo ar kitais tikslais planuojantiems stebėti aprašomo rodiklio dinamiką.

REIKALAVIMUS ATITINKANTI PROFESINĖS SVEIKATOS SPECIALISTŲ KVALIFIKACIJA

Apraše reglamentuojama, jog profesinės sveikatos specialistu gali dirbti tik sveikatos priežiūros specialistas. Kai kuriais atvejais prieš pradėdamas eiti PSS pareigas jis turi turėti atitinkamos darbo patirties ir (arba) būti baigęs nustatytos trukmės kvalifikacijos tobulinimo kursus. Taip pat jis privalo nuolat kelti kvalifikaciją. Reikalavimus atitinkanti profesinės sveikatos specialistų kvalifikacija apibendrinta 2 lentelėje.

2 lentelė. Reikalavimus atitinkanti profesinės sveikatos specialistų kvalifikacija

Profesinė kvalifikacija		Darbo patirtis prieš pradėdant dirbti profesinės sveikatos specialistu	Kvalifikacijos tobulinimas siekiant dirbti profesinės sveikatos specialistu	Tolesnis kvalifikacijos tobulinimas
Darbo medicinos gydytojas		Nereikalaujama	Nereikalaujama	Ne mažiau kaip po 40 val. kas penkeri metai
Baigtos visuo- menės svei- katos studijos	Sveikatos mokslų magistro laipsnis (arba iki 1995 m. įgytas aukštasis medicininis išsilavinimas pagal sanitarijos, higienos ir epidemiologijos programas)	Nereikalaujama	Nereikalaujama	
	Sveikatos mokslų bakalauro laipsnis (arba iki 2009 m. įgytas aukštesnysis ar iki 1995 m. – specialus vidurinis medicininis išsilavinimas pagal sanitarijos, higienos ir epidemiologijos programas)	Ne trumpesnė kaip 1 m. darbo patirtis profesinės sveikatos srityje per paskutinius 5 m. iki priėmimo į PSS pareigas	Nereikalaujama	
		Trumpesnė kaip 1 m. darbo patirtis profesinės sveikatos srityje per paskutinius 5 m. iki priėmimo į PSS pareigas	Papildomai baigti ne trumpesni kaip 80 val. kvalifikacijos tobulinimo kursai	
Medicinos gydytojas		Ne trumpesnė kaip 1 m. darbo patirtis profesinės sveikatos srityje per paskutinius 5 m. iki priėmimo į PSS pareigas	Papildomai baigti ne trumpesni kaip 40 val. kvalifikacijos tobulinimo kursai	Ne mažiau kaip po 40 val. kas penkeri metai
		Trumpesnė kaip 1 m. darbo patirtis profesinės sveikatos srityje per paskutinius 5 m. iki priėmimo į PSS pareigas	Papildomai baigti ne trumpesni kaip 80 val. kvalifikacijos tobulinimo kursai	
Bendrosios praktikos slaugytojas (ar jam prilyginama profesinė kvalifikacija)		Nereikalaujama	Papildomai baigti ne trumpesni kaip 120 val. kvalifikacijos tobulinimo kursai	

REIKALAVIMUS ATITINKANTIS PROFESINĖS SVEIKATOS SPECIALISTŲ SKAIČIUS ĮMONĖSE

Nuostatų 1-ame ir 2-ame prieduose išvardytos ekonominės veiklos rūšys, kuriomis užsiimančiose įmonėse, turinčiose atitinkamai 100 ir daugiau arba 200 ir daugiau darbuotojų, turi dirbti profesinės sveikatos specialistas (-ai). Nuostatai nenurodo, ar reglamentuojamas PSS skaičius atitinka užimtų PSS etatų skaičių. 2017 m. VDI parengtose rekomendacijose išaiškinta, jog toks specialistas turi dirbti po 40 val. per savaitę. Vadovaujantis minėtu išaiškinimu, šiose metodinėse rekomendacijose laikoma, jog reglamentuojamas PSS skaičius – tai užimti PSS etatai. Žemiau pateikiamoje lentelėje apibendrinta, koks dirbančių PSS skaičius atitinka reikalavimus tam tikros ekonominės veiklos ir dydžio įmonėse.

3 lentelė. Reikalavimus atitinkantis įmonėse dirbančių PSS skaičius

Įmonės ekonominės veiklos rūšis	Darbuotojų skaičius	Reikalavimus atitinkantis dirbančių PSS skaičius (etais)
Rūšys, išvardytos Nuostatų 1-ame priede	100–499	1
	500–999	2, iš jų 1 – DMG
	1 000 ir daugiau	3, iš jų 1 – DMG
Rūšys, išvardytos Nuostatų 2-ame priede	200–499	1
	500–999	2, iš jų 1 – DMG
	1 000 ir daugiau	3, iš jų 1 – DMG

DUOMENŲ RINKIMAS

Galutinis duomenų rinkimo sąrašas

Norint apskaičiuoti rodiklį, svarbu surinkti reikiamus duomenis. Tam reikalingas kuo išsamesnis ir pagal galimybes atnaujintas įmonių sąrašas. Reikalinga informacija:

- įmonės pavadinimas;
- ekonominės veiklos rūšis arba rūšys, jei jų yra ne viena;
- darbuotojų skaičius;
- kontaktiniai duomenys.

Prireikus rekomenduojame pirkti viešąją paslaugą iš informacines paslaugas teikiančios įmonės, kuri pateiktų Lietuvos įmonių, turinčių 100 ir daugiau darbuotojų, sąrašą, galiojantį paslaugos pirkimo dieną. Preliminariais duomenimis, tokį sąrašą gali sudaryti apie 2 000 įmonių.

Rekomenduojama naudojantis programos *MS Excel* skaičiuoklės filtrais sudaryti **Duomenų rinkimo sąrašą** atrenkant įmones, kurios užsiima Nuostatų 1-ame bei 2-ame prieduose išvardytomis ekonominės veiklos rūšimis ir turi atitinkamai 100 ir daugiau arba 200 ir daugiau darbuotojų. Preliminariais duomenimis, į tokį sąrašą gali būti įtraukta iki 1 000 įmonių.

Dėl didelio įmonių skaičiaus gali būti sudėtinga atlikti ištisinį jų anketavimą (ar apklausą), todėl rekomenduojama kiekvienu atveju įvertinti turimus išteklius bei galimybes ir prireikus taikyti įmonių atranką bei atitinkamai mažinti įmonių, įtraukiamų į **Galutinį duomenų rinkimo sąrašą**, skaičių. Atliekant atranką siūloma taikyti pasirinktą žingsnį, t. y. iš abėcėline tvarka išdėstyto įmonių sąrašo atrinkti kas antrą, kas trečią, kas ketvirtą ar pan. įmonę ir į **Galutinį duomenų rinkimo sąrašą** įtraukti tik atrinktas įmones.

Informaciją rekomenduojama rinkti anketavimo būdu (žr. 1 priedą), anketą įmonėms išsiunčiant el. paštu. Negavus atsakymo, po dviejų savaitių el. paštu išsiųsti priminimą. Dar kartą negavus atsakymo, su įmonėmis tikslinga susisiekti telefonu ir reikiamą informaciją surinkti telefoninės apklausos būdu.

Duomenų rinkimo lentelė

Duomenims rinkti ir tolesniam rodiklio skaičiavimui patartina naudoti *MS Excel* skaičiuoklės programą. Siūloma sudaryti ir užpildyti **Duomenų rinkimo lentelę** (4 lentelė).

4 lentelė. Duomenų rinkimo lentelė

Eil. nr.	Įmonės pavadinimas	Ekonominės veiklos rūšies kodas	Darbuotojų skaičius	Reikalavimus atitinkantis PSS skaičius	Atitiktis

Duomenų rinkimo lentelės pildymas

Rekomendacijos, kaip pildyti *Duomenų rinkimo lentelę*, pateiktos 5 lentelėje.

5 lentelė. Duomenų rinkimo lentelės pildymo rekomendacijos

Duomenų rinkimo lentelės skiltis	Pildymo rekomendacijos
Eil. nr.	Į Duomenų rinkimo lentelę įtraukti visas Galutiniame duomenų rinkimo sąraše (žr. aprašymą aukščiau) esančias įmones.
Įmonės pavadinimas	Jei naudojamas visas įmonės pavadinimas, jis turi likti tik darbiname dokumente. Įmonių pavadinimai viešai neskelbiami, pateikiama tik apibendrinta informacija.
Ekonominės veiklos rūšies kodas	Nuostatai reglamentuoja, jog tuo atveju, jei įmonė vykdo kelių rūšių ekonominę veiklą, nurodytą skirtinguose šių Nuostatų prieduose, PSS skaičius nustatomas pagal ekonominės veiklos rūšį, kuriai nustatytas didesnis PSS skaičius.
Darbuotojų skaičius	Esant galimybei, rekomenduojama apskaičiuoti vidutinį darbuotojų skaičių įmonėse (žr. VDI parengtas rekomendacijas). Neturint informacijos, reikalingos įmonių vidutiniam darbuotojų skaičiui apskaičiuoti, rekomenduojama remtis įmonių sąrašą pateikusios įmonės nurodytu darbuotojų skaičiumi.
Reikalavimus atitinkantis PSS skaičius	Skaičius įrašomas vadovaujantis 3 lentele.
Atitiktis	Šios skilties pildymo variantai: <ul style="list-style-type: none">• atitinka;• atitinka iš dalies;• neatitinka;• nėra duomenų.

Kaip pildyti *Duomenų rinkimo lentelės* skiltį „Atitiktis“ esant konkrečiai situacijai, rekomenduojama 6 lentelėje.

6 lentelė. Duomenų rinkimo lentelės skilties „Atitiktis“ pildymo variantai esant konkrečiai situacijai

Situacija		Skilties „Atitiktis“ pildymas
Įmonėje pagal darbo sutartį visus einamuosius metus dirba reikalavimus atitinkančios kvalifikacijos PSS.	Užimtų PSS etatų skaičius atitinka reikalavimus (ar yra didesnis nei reikalaujama).	Atitinka
	Užimtų PSS etatų skaičius mažesnis nei reikalaujama (pvz., PSS dirba 0,25–0,75 etato krūviu).	Atitinka iš dalies
Įmonėje pagal darbo sutartį dirba reikalavimus atitinkančios kvalifikacijos reglamentuojamas PSS skaičius, tačiau PSS dirba ne visus einamuosius metus.		Atitinka iš dalies
Įmonėje pagal darbo sutartį dirba reglamentuojamas PSS skaičius, tačiau PSS neatitinka kvalifikacijos reikalavimų (žr. 2 lentelę).	PSS neatitinka kvalifikacijos tobulinimo reikalavimų.	Atitinka iš dalies
	PSS profesinė kvalifikacija (specialybė) neatitinka reikalavimų.	Neatitinka
Įmonėje neįsteigtas reikalavimus atitinkantis PSS etatų skaičius.		Neatitinka
Įmonėje įsteigtas reikalavimus atitinkantis PSS etatų skaičius, tačiau etatas (-ai) neužimtas (-i) (PSS neįdarbintas dirbti etato dalimi).		Neatitinka
Didelėje įmonėje dirba reikiamas PSS skaičius, tačiau vienas iš jų nėra DMG, kaip to reikalaujama.		Atitinka iš dalies
Įmonė sudariusi sutartį dėl DSST funkcijų ar jų dalies atlikimo su juridiniu ar fiziniu asmeniu.	Sutartis apima profesinės sveikatos paslaugų teikimą. Sutartis galioja einamaisiais metais (visus metus).	Atitinka
	Sutartis apima profesinės sveikatos paslaugų teikimą. Sutartis galioja ne visus einamuosius metus.	Atitinka iš dalies
	Sutartis apima tik kai kurių konkrečių profesinės sveikatos paslaugų teikimą. Sutartis galioja einamaisiais metais (visus arba ne visus metus).	Atitinka iš dalies
	Sutartis apima profesinės sveikatos paslaugų teikimą. Sutartis negalioja einamaisiais metais (galiojimas baigėsi arba dar neįsigaliojo).	Neatitinka
	Į sutartį neįeina profesinės sveikatos paslaugų teikimas.	Neatitinka
Nepavyko susisiekti su įmone arba įmonė atsisakė pateikti duomenis.		Nėra duomenų

RODIKLIO SKAIČIAVIMAS

Apskaičiuojamas bendras darbuotojų skaičius visose įmonėse, įtrauktose į *Duomenų rinkimo lentelę*. Įmonių, iš kurių nepavyko gauti duomenų (skiltis „Atitiktis“ užpildyta „Nėra duomenų“), darbuotojų skaičius **neįtraukiamas** į bendrą darbuotojų skaičių.

Rodikliui „dirbančių asmenų, kuriems prieinamos profesinės sveikatos priežiūros paslaugos, dalis (procentais)“ apskaičiuoti taikoma formulė:

$$\text{Rodiklis}_{PSP} = \frac{\text{Darbuotojų skaičius įmonėse „A“}}{\text{Bendras darbuotojų skaičius visose įmonėse}}.$$

Įmonė „A“ – įmonė, kurios skiltis „Atitiktis“ užpildyta „Atitinka“.

Prireikus analogiškai skaičiuojamas optimistiškas rodiklis, atskleidžiantis profesinės sveikatos paslaugų teikimo potencialą – rodiklis „dirbančių asmenų, kuriems bent iš dalies prieinamos profesinės sveikatos priežiūros paslaugos, dalis (procentais)“:

$$\text{Rodiklis}_{SPS \text{ iš dalies}} = \frac{\text{Darbuotojų skaičius įmonėse „A“ ir „A iš dalies“}}{\text{Bendras darbuotojų skaičius visose įmonėse}}.$$

Įmonė „A iš dalies“ – įmonė, kurios skiltis „Atitiktis“ užpildyta „Atitinka iš dalies“.

APIBENDRINIMAS

Rodiklis „dirbančių asmenų, kuriems prieinamos profesinės sveikatos priežiūros paslaugos, dalis (procentais)“ – vienintelis VSP programoje paminėtas profesinės sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą vertinantis rodiklis, todėl rekomenduojama skirti daug dėmesio jo dinamikai stebėti, aprašant duomenų rinkimo metu nustatytus PSS, dirbančių Lietuvos įmonėse, kvalifikacijos ir (arba) skaičiaus trūkumus.

Pristatant gautus rezultatus taip pat tikslinga paminėti, ar duomenys rinkti jau praėjus (arba besibaigiant) einamiesiems metams, kokia įmonių imtis pasirinkta

skaičiuojant ir koks įmonių atsakomumo procentas (iš kokios dalies įmonių pavyko gauti informaciją apie PSS skaičių ar sudarytą sutartį su juridiniu ar fiziniu asmeniu), nes tai gali turėti įtakos apskaičiuotai rodiklio reikšmei.

Pasikeitus galiojantiems teisės aktams arba teisinei bazei papildžius naujais profesinės sveikatos priežiūrą reglamentuojančiais dokumentais, šias metodines rekomendacijas reikėtų peržiūrėti ir, jei reikia, atitinkamai pakoreguoti.

LITERATŪRA

1. Įmonių darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybų pavyzdinių nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. birželio 2 d. įsakymu Nr. A1-266/V-575, taikymo metodinės rekomendacijos. Valstybinė darbo inspekcija. Parengta 2017 m. lapkričio 6 d. Prieiga per internetą: <https://www.vdi.lt/Forms/MR_grid.aspx>.
2. Kirilovas G, Jankauskas R, Eičnaitė-Lingienė R, Gorobecienė D. Lietuvos įmonių darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybų žmogiškieji ištekliai ir vykdoma profesinės sveikatos priežiūros veikla. Visuomenės sveikata. 2014; 1(64): 33-39.
3. Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 2003 m. liepos 1 d. Nr. IX-1672.
4. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. birželio 2 d. įsakymas Nr. A1-266/V-575 „Dėl įmonių darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybų pavyzdinių nuostatų patvirtinimo“.
5. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. kovo 8 d. įsakymas Nr. V-308 „Dėl Profesinės sveikatos specialistų, galinčių dirbti įmonėse, kvalifikacinių reikalavimų aprašo patvirtinimo“.
6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 28 d. nutarimas Nr. 1482 „Dėl 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos patvirtinimo“.
7. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. gruodžio 9 d. nutarimas Nr. 1291 „Dėl Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros 2016–2023 metų plėtros programos patvirtinimo“.

PRIEDAS

(Anketa įmonėms)

Gerb. įmonės atstove,

vykdydami Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros 2016–2023 metų plėtros programą, siekiame apskaičiuoti rodiklį „dirbančių asmenų, kuriems prienamos profesinės sveikatos priežiūros paslaugos, tai yra paslaugos, dalis (procentais)“. Taigi prašome Jūsų atsakyti į kelis trumpus klausimus. Informacija bus skelbiama tik apibendrinta, Jūsų įmonės pavadinimas niekur nebus paminėtas.

Ar Jūsų įmonės darbuotojams m. teikiamos profesinės sveikatos paslaugos?

Ne, neteikiamos.

Taip, pagal darbo sutartį mūsų įmonėje dirba profesinės sveikatos specialistas (-ai) (*įrašykite*) etato krūviu.

Kaip galima būtų su juo (jais) susisiekti, norint patikslinti kai kuriuos klausimus?

.....
.....

Mūsų įmonė yra sudariusi sutartį su juridiniu / fiziniu (*pabraukite*) asmeniu dėl darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos funkcijų atlikimo, bet profesinės sveikatos paslaugų teikimas joje nenurodytas.

Mūsų įmonė yra sudariusi sutartį su juridiniu / fiziniu (*pabraukite*) asmeniu dėl darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos funkcijų atlikimo. Pagal sutartį teikiamos ir profesinės sveikatos paslaugos.

Koks kontaktinis asmuo galėtų suteikti apie tai platesnės informacijos?

.....
.....

Higienos institutas

Didžioji g. 22, 01128 Vilnius

Tel. +370 5 262 4583

Faks. +370 5 262 4663

El. p. institutas@hi.lt

www.hi.lt

